

АНОТАЦІЯ

Вплив соціальних чинників на мову надто помітний і призводить до суттєвих змін у функціонуванні лексичних, словотворчих і граматичних засобів. Навчити магістрантів бачити нові тенденції у розвитку мови, оцінювати їх – одне з важливих завдань цієї дисципліни.

Вивчення соціолінгвістики особливо важливе у фаховій підготовці здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, оскільки нинішня мовна ситуація в Україні ускладнена проблемами українсько-російського білінгвізму, співвідношення двох мов на території України, мовної поведінки особистості у двомовному соціумі. Успіх розбудови самостійної держави напряму залежить від послідовного впровадження цілеспрямованої мовної політики.

Мета навчальної дисципліни ознайомлення здобувачів вищої освіти із системою базових знань про соціальні аспекти розвитку мови, її суспільні функції в синхронії та діахронії, механізми взаємодії мови й суспільства.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- репрезентувати основні відомості про понятійний апарат і теоретичні положення цієї науки, її методологічне підґрунтя, методи й прийоми соціолінгвістичного аналізу;
- сформувати у студентів навички аналізу мовного матеріалу в рамках соціолінгвістичного підходу;
- розвивати філологічну ерудицію майбутніх фахівців.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти **компетентностей і програмних результатів** навчання відповідно до освітньо-професійної програми *Середня освіта (Українська мова і література). Психологія* спеціальності *014.01 Середня освіта (Українська мова і література)*, а саме:

загальноосвітніх:

- здатність спостерігати за мовними явищами та зіставляти їх для забезпечення та підвищення якості роботи за фахом;
- здатність обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного матеріалу.
- здатність планувати, організовувати, здійснювати і презентувати прикладне дослідження в конкретній філологічній галузі;
- здатність реалізовувати у професійній діяльності настанови

толерантності та гуманності, у контексті сучасної мультикультурності,

на основі загальнолюдських цінностей і критичного оцінювання

соціально-політичних, економічних подій і явищ;

- здатність здійснювати пошук, оброблення, систематизацію, контекстуалізацію та інтерпретацію загальнонаукової інформації з різних джерел, а також генерувати нові ідеї для вирішення наукових і практичних завдань;
- здатність орієнтуватися в інформаційних та Internet джерелах, працювати з бібліотечними фондами, критично ставитись до отриманої інформації, усвідомлювати цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою;
- здатність працювати у професійній та/або науковій групі, дотримуючись етичних норм професійної діяльності;

фахових:

- оперування лексичними, граматичними засобами творення цілісного усного й писемного тексту;
- здатність використовувати базові знання із сучасної соціолінгвістики;
- здатність розуміти національну та соціокультурну специфіку мовленнєвої поведінки носіїв різних мов і здійснювати ефективний міжмовний контакт;
- здатність обирати ефективні стратегії для вирішення комунікативних завдань.

Програмні результати навчання:

- визначає особливості соціолінгвальної ситуації синхронічно та діахронічно;

- інтерпретує мовлення представників різних соціальних груп суспільства задля забезпечення ефективної комунікації та співпраці з ними;
- проектує і здійснює прикладні дослідження на основі системного підходу з використанням знань із соціолінгвістики;
- має чітке уявлення про загальну систему інформаційних ресурсів і тих можливостей, які дає використання інформаційних джерел для досліджень із соціолінгвістики;
- здійснює самостійний пошук, оброблення, систематизацію, контекстуалізацію та інтерпретацію інформації з різних джерел, генерування нових ідей для вирішення наукових і практичних завдань;
- ефективно використовує навички академічного письма для оформлення результатів проведених досліджень.

Методи навчання і викладання.

За джерелом передавання та сприймання навчальної інформації – словесні, наочні.

За характером пізнавальної діяльності здобувачів – пояснювально-ілюстративний, пошуковий, дослідницький.

З точки зору цілісного підходу до діяльності у процесі навчання – методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: стимулювання й мотивація учіння, контролю, самоконтролю, взаємоконтролю і корекції, самокорекції, взаємокорекції в навчанні.

Навчальна дисципліна «Соціолінгвістика» належить до вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки. Під час вивчення цієї дисципліни використовуються базові знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Вступ до когнітивної лінгвістики», «Сучасна українська літературна мова», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Українська діалектологія».